

مقاله‌ی پژوهشی

ارتباط آلکسی تایمیا با افسردگی و اضطراب در بیماران روان‌پزشکی

خلاصه

* مینا مظاہری

کارشناس ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

حمید افشار
دانشیار گروه روان‌پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

مقدمه: آلکسی تایمیا به معنای ناتوانی در ابراز هیجان‌ها است و در طیف وسیعی از اختلالات روان‌پزشکی و طبی گزارش می‌گردد. این پژوهش جهت بررسی ارتباط ابعاد آلکسی تایمیا با افسردگی و اضطراب در بیماران روان‌پزشکی انجام شده است.

روش کار: در این مطالعه توصیفی همبستگی، ۸۱ بیمار (۶۲ زن و ۱۹ مرد) از مراجعه کنندگان به یکی از درمانگاه‌های روان‌پزشکی دولتی شهر اصفهان در سال ۱۳۸۷ به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شده و با استفاده از مقیاس آلکسی تایمیا تورنتو و معیار بیمارستانی اضطراب و افسردگی مورد ارزیابی قرار گرفتند. داده‌های به کمک شاخص‌های توصیفی، ضریب همبستگی پرسون و تحلیل رگرسیونی تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: ضریب همبستگی پرسون نشان داد که دو بعد از آلکسی تایمیا شامل دشواری در شناسایی احساسات ($P=0.001$) و دشواری در توصیف احساسات ($P=0.014$) با افسردگی و اضطراب همبستگی مستقیم معنی‌داری دارند، در حالی که همبستگی بین بعد تمرکز بر تجارب بیرونی با افسردگی و اضطراب معنی‌دار نبود ($P=0.96$). تحلیل رگرسیونی نشان داد که ابعاد آلکسی تایمیا توانایی پیش‌بینی تغییرات افسردگی و اضطراب را ندارند.

نتیجه‌گیری: رابطه بین آلکسی تایمیا با افسردگی و اضطراب، موید ارتباط آن با شاخص‌های آسیب‌پذیری روان‌شناختی است.

واژه‌های کلیدی: آلکسی تایمیا، افسردگی، اضطراب

* مولف مسئول:
ایران، اصفهان، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، بیمارستان نور و حضرت علی‌اصغر (ع)
تلفن: ۰۳۱۲۲۲۱۲۷
mina.mazaheri@gmail.com

تاریخ وصول: ۸۸/۶/۳۱
تاریخ تایید: ۸۹/۲/۲۶

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

پرتال جامع علوم انسانی

این مطالعه پس از تایید کمیته‌ی پژوهشی دانشکده‌ی روان‌شناسی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان و بدون حمایت مالی نهاد خاصی انجام شده و با منافع نویسنده‌گان ارتباطی نداشته است. از تمام بیماران شرکت کننده در این پژوهش سپاسگزاری می‌گردد.

Original Article

On the relationship between alexithymia and depression and anxiety in psychiatric patients

Abstract

Introduction: Alexithymia means disability in expressing emotions and is reported in a wide range of psychiatric and medical disorders. This study was conducted to evaluate the relationship of alexithymia with depression and anxiety in psychiatric patients.

Materials and Methods: In this descriptive correlational study, 81 patients (62 females and 19 males) which were referred to a governmental psychiatric clinic in Isfahan city, center of Iran in 2008, were selected by available sampling method and assessed by Toronto Alexithymia and Hospital Anxiety and Depression Scales. Data were analyzed by descriptive indices, Pearson's correlation coefficient and regression analyses.

Results: Pearson's correlation coefficient showed that two alexithymia's dimensions including difficulty in identifying feelings ($P=0.001$) and difficulty in describing feelings ($P=0.014$) had significant direct correlation with depression and anxiety, while the other dimension (externally-oriented thinking) was not correlated with depression and anxiety ($P=0.96$). Regression analysis showed that alexithymia's dimensions could not predict variations of depression and anxiety.

Conclusion: The relationship of alexithymia with depression and anxiety emphasizes its relationship with psychological vulnerability indicators.

Keywords: Alexithymia, Anxiety, Depression

*Mina Mazaheri
MS.c. in clinical psychology, Isfahan University of Medical Sciences

Hamid Afshar
Associate professor of psychiatry, Isfahan University of Medical Sciences

***Corresponding Author:**
Noor and Ali-Asghar Hospital, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran
Tel: +983112222127
mina.mazaheri@gmail.com
Received: Sep. 22, 2009
Accepted: May. 16, 2010

Acknowledgement:

This study was reviewed and approved by research committee of Isfahan University of Medical Sciences. No grant has supported the present study and the authors had no conflict of interest with the results.

Vancouver referencing:

Mazaheri M, Afshar H. On the relationship between alexithymia and depression and anxiety in psychiatric patients. Journal of Fundamentals of Mental Health 2010; 12(2): 466-75.

احساسات^۱ (DIF)، دشواری در بیان و توصیف احساسات^۲ (DDF) و تمرکز بر تجرب بیرونی^۳ (EOT) است (۱۲، ۱۱).

مطالعه‌هایی که بر روی اختلال‌های روانی مثل اختلال‌های خوردن، سوءصرف مواد، اختلال استرس پس از سانحه، اختلال وسواسی‌جبری، اختلالات شبه‌جسمی و اختلال افسردگی انجام شده‌اند، آلکسی‌تایمیا را به عنوان یکی از عوامل مهم در نظر گرفته‌اند (۱۳). میزان شیوع آلکسی‌تایمیا در اختلال استرس پس از سانحه ۴۰ درصد، در بی‌اشتهاایی عصبی ۶۳ درصد، در پراشتهاایی عصبی ۵۶ درصد، در افسردگی اساسی ۴۵ درصد، در اختلال هراس ۳۴٪ و در سوءصرف مواد ۵۰ درصد گزارش گردیده است (۳).

در سال‌های اخیر ارتباط بین آلکسی‌تایمیا و افسردگی موضوع تحقیق‌های مختلفی بوده است (۱۳-۲۰، ۸-۱۰). هیتیکا^۴ و همکاران نشان دادند که افسردگی و آلکسی‌تایمیا ارتباط قوی و مشبّتی با یکدیگر داشته و این دو وضعیت هم پوشی دارند (۲۰).

ماتن و جنکاز^۵ هم در پژوهش خود نشان دادند که ارتباط قابل ملاحظه‌ای بین نمره‌ی کل آلکسی‌تایمیا و علایم افسردگی وجود دارد (۱۳). علارغم وجود ارتباط بین آلکسی‌تایمیا و افسردگی، برخی مطالعات نشان می‌دهند که آلکسی‌تایمیا مستقل از افسردگی است. به عبارت دیگر، ارتباط علی بین این دو متغیر وجود ندارد (۲۱). هم‌چنین، برخی تحقیقات نشان می‌دهند که ارتباط ابعاد آلکسی‌تایمیا با افسردگی متفاوت است. برای مثال هاویلن^۶ و همکاران و هنریکس^۷ و همکاران دریافتند که بین دو بعد دشواری در تشخیص و شناسایی احساسات و دشواری در توصیف احساسات با افسردگی ارتباط مشبّتی وجود دارد و تمرکز بر تجرب بیرونی که بعد دیگری از آلکسی‌تایمیا است با افسردگی در ارتباط نیست (۱۵، ۱۰). اما مطالعه‌ی ماتن و جنکاز تنها تایید‌کننده‌ی ارتباط بعد دشواری در توصیف احساسات با افسردگی است (۱۳).

²Difficulty in Identifying Feeling

³Difficulty in Describing Feelings

⁴Externally Oriented Thinking

⁵Hintikka

⁶Motan, Gencoz

⁷Haviland

⁸Hendryx

مقدمه

از نظر هیجانی توان‌مند بودن، رویه‌رو شدن افراد با چالش‌های زندگی را آسان‌تر کرده و سطح سلامت روانی آن‌ها را بهبود می‌بخشد (۱). آلکسی‌تایمیا یا نارسایی هیجانی به عنوان یک پدیده‌ی هیجانی‌شناختی به اختلال خاص در کارکرد روانی اطلاق می‌شود که در نتیجه‌ی فرآیند بازداری خودکار اطلاعات و احساسات هیجانی به وجود می‌آید. برخی محققان اختلال در سیستم لیمیک، جانبی شدن نابهنجار مغز و یا اشکال در کارآمدی ارتباط بین نیم‌کره‌ای را در ایجاد آن موثر دانسته‌اند (۲). اما آلکسی‌تایمیا در ویرایش چهارم راهنمای تشخیصی و آماری اختلال‌های روانی به عنوان یک اختلال روانی طبقه‌بندی نشده بلکه ویژگی‌ای است که از شخصی به شخص دیگر از لحاظ شدت متفاوت می‌باشد (۳).

ویژگی‌های اصلی آلکسی‌تایمیا عبارت‌اند از: ناتوانی در بازشناسی و توصیف کلامی هیجان‌های شخصی، فقر شدید تفکر نمادین که آشکارسازی بازخوردها، احساس، تمایل و سائق‌ها را محدود می‌کند، ناتوانی در به کارگیری احساسات به عنوان علایم مشکلات هیجانی، تفکر انتفاعی در مورد واقعیت‌های کم‌همیت بیرونی، کاهش یادآوری رویاه، دشواری در تمایز بین حالت‌های هیجانی و حس‌های بدنی، قیافه‌ی خشک و رسمی، فقدان جلوه‌های عاطفی چهره، ظرفیت محدود برای هم‌دلی و خودآگاهی (۴).

بحث درباره‌ی این که آیا آلکسی‌تایمیا یک صفت شخصیتی ثابت یا یک پدیده‌ی وابسته به حالت است، چالش‌هایی را در بین محققان برانگیخته است (۵-۸). به همین دلیل، مطالعه‌ای با هدف ارزیابی ثبات آلکسی‌تایمیا در بیماران مبتلا به افسردگی اساسی انجام شد. نتایج نشان داد که میزان آلکسی‌تایمیا و افسردگی به طور قابل توجهی بعد از ۵ سال کاهش یافتد اما تفاوت نسبی در نمره‌های آلکسی‌تایمیا در طول این مدت ثابت ماند که این امر نشان می‌دهد این پدیده، ثباتی نسبی دارد (۹).

محققان معتقد‌اند که آلکسی‌تایمیا در سنجش با معیار تورنتو^۹ یک مفهوم چندبعدی است و برخی ابعاد آن وابسته به حالت می‌باشند (۱۰). این ابعاد شامل دشواری در تشخیص و شناسایی

¹Toronto Alexithymia Scale

جهت تجزیه و تحلیل داده‌های این پژوهش از شاخص‌های آماری نظری فراوانی، درصد فراوانی، میانگین، انحراف معیار، ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون هم‌زمان استفاده و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه‌ی ۱۶ انجام گرفت. ایزهارهای تشخیصی این پژوهش عبارت بودند از: پرسشنامه‌ی آنکسی‌تایمیا تورنتو (TAS-20): این پرسشنامه توسط بگی و همکاران ساخته شده است. پرسشنامه‌ی آنکسی‌تایمیا تورنتو یک پرسشنامه‌ی خودسنجدی و ۲۰ سوالی است که دارای سه بعد دشواری در تشخیص و شناسایی احساسات (شامل ۷ سوال)، دشواری در توصیف احساسات (شامل ۵ سوال) و تمرکز بر تجارب بیرونی (شامل ۸ سوال) می‌باشد (۱۲). سوال‌ها بر حسب معیار ۵ نقطه‌ای لیکرت از کاملاً موافق (۱) تا کاملاً مخالف (۵) نمره‌گذاری می‌شوند و نمره‌های ۶۰ به بالا به عنوان آنکسی‌تایمیا با شدت زیاد و نمره‌های ۵۲ به پایین به عنوان آنکسی‌تایمیا با شدت کم در نظر گرفته می‌شوند (۲۵). در نمره‌گذاری این مقیاس شاهقليان و همکاران نمره‌های ۶۰ به بالا را آنکسی‌تایمیا با شدت زیاد، نمره‌های ۵۳-۶۰ را آنکسی‌تایمیا با شدت متوسط و نمرات ۵۲ به پایین را به عنوان آنکسی‌تایمیا با شدت کم (بدون آنکسی‌تایمیا) در نظر گرفته‌اند (۱). اعتبار همسانی درونی بر حسب آلفای کرونباخ در نمونه‌ی ایرانی برای کل مقیاس TAS-۲۰ و بعد DDF, DIF, EOT به ترتیب ۰/۷۹، ۰/۷۵، ۰/۷۱ و ۰/۶۶ گزارش گردیده است و اعتبار کل مقیاس TAS-20 و بعد DDF, DIF, EOT در نمونه‌ی ایرانی با استفاده از روش بازآزمایی به ترتیب ۰/۷۷، ۰/۷۳، ۰/۶۹ و ۰/۶۵ گزارش شده است (۲۶).

پرسشنامه‌ی معیار بیمارستانی اضطراب و افسردگی^۱ (HADS): این پرسشنامه معیاری حساس و مختصر برای ارزیابی افسردگی و اضطراب در بیماران جسمی، روانی و حتی افراد عادی است که شامل ۷ سوال در زمینه‌ی افسردگی و ۷ سوال در زمینه‌ی اضطراب است. هر سوال توسط یک معیار

پژوهش‌هایی نیز در مورد ارتباط آنکسی‌تایمیا و اضطراب انجام شده است (۱۰، ۲۴-۲۶)، و هر چند تعداد آن‌ها نسبت به موارد مرتبط با افسردگی کمتر است، اما محققان نشان داده‌اند که آنکسی‌تایمیا در افراد مبتلا به اختلال‌های اضطرابی بیشتر دیده می‌شود و ارتباط بین اضطراب و برخی از ابعاد آنکسی‌تایمیا (دشواری در شناسایی احساسات و دشواری در توصیف احساسات) را تایید نموده‌اند (۲۶، ۱۰).

با وجود این که آنکسی‌تایمیا به دلیل اهمیت بالینی در زمینه‌های مختلف نیازمند بررسی و تحقیق است، اما در کشور ما ارتباط آنکسی‌تایمیا و بعد آن در نمونه‌ی بالینی که شیوع بالایی دارد با شاخص‌های روان‌شناختی مورد بررسی قرار نگرفته است. لذا هدف از این مطالعه بررسی ارتباط آنکسی‌تایمیا و بعد آن با افسردگی و اضطراب در نمونه‌ی بالینی (بیماران با تشخیص روان‌پزشکی) ایرانی بود.

روش کار

روش این مطالعه از نوع توصیفی همبستگی و جمعیت آماری آن شامل تمام بیمارانی بود که به یکی از درمانگاه‌های روان‌پزشکی دولتی در سطح شهر اصفهان در سال ۱۳۸۷ مراجعه کردند. با توجه به محدود بودن جمعیت آماری، حجم نمونه برابر با جامعه‌ی آماری در نظر گرفته شد و کل افراد در دسترس که برای بار اول مراجعه کرده بودند در مقطع زمانی جمع‌آوری داده‌ها مورد بررسی قرار گرفتند. نمونه‌ی مورد مطالعه شامل ۸۱ بیمار بود. معیارهای ورود به مطالعه عبارت بودند از همکاری بیمار برای شرکت در پژوهش، حداقل تحصیلات در سطح سیکل، سن ۱۸-۶۰ سال، وجود تشخیص اختلال‌های خلقی و یا اضطرابی در بیمار که توسط روان‌پزشک و بر اساس مصاحبه‌ی بالینی، مطرح شده باشد.

پژوهشگر بعد از هماهنگی با ریاست و مسئول درمانگاه روان‌پزشکی برای انجام پژوهش، ابتدا خود را به افراد مورد بررسی معرفی و بعد از توضیح در مورد هدف پژوهش و نحوی تکمیل پرسشنامه‌ها، تأکید نمود که اطلاعات آن‌ها محترمانه باقی خواهد ماند تا بیماران با رضایت تمام پرسشنامه‌ها را تکمیل کنند.

¹The Hospital Anxiety and Depression Scale

متاهل (۸۰/۲٪) و اغلب (۵۱/۹٪) دارای مدرک تحصیلی دپلم بودند. دامنه‌ی سنی بیماران بین ۱۸-۶۰ سال انتخاب گردیده و بالاترین درصد (۴۳/۲٪) متعلق به گروه سنی ۲۱-۳۰ سال و کمترین درصد (۶/۲٪) مربوط به گروه سنی ۵۱-۶۰ سال بود. جدول (۱) اطلاعات آزمودنی‌ها را بر حسب نمره‌های آلسکسی‌تایمیا، افسردگی و اضطراب نشان می‌دهد. این نتایج نشان می‌دهند که ۵۰/۶ درصد بیماران مبتلا به آلسکسی‌تایمیا با شدت زیاد، ۴۳/۲ درصد مبتلا به اختلال افسردگی و ۷۲/۸ درصد مبتلا به اختلال اضطرابی بودند (جدول ۱).

چهار نمره‌ای امتیازدهی می‌شود؛ به طوری که حداکثر امتیاز ۲۱ برای هر یک از زیرمقیاس‌های افسردگی و اضطراب می‌باشد. امتیاز بالای ۱۱ در هر دو زمینه، نشانه‌ی وجود یک اختلال روان‌پزشکی جدی، امتیاز ۸-۱۰ بینایی و امتیاز ۰-۷ طبیعی محسوب می‌شود. پایداری درونی بر حسب آلفای کرونباخ برای زیرمقیاس‌های اضطراب و افسردگی در نمونه‌ی ایرانی به ترتیب ۷۸/۰ و ۸۶/۰ گزارش شده است (۲۷).

نتایج

بر اساس بررسی جمعیت شناختی، از مجموع ۸۱ بیمار مورد مطالعه (۱۹ مرد و ۶۲ زن) بیشتر آن‌ها زن (۷۶/۵٪)، اکثريت

جدول ۱- اطلاعات بیماران شرکت‌کننده بر حسب نمره‌های آلسکسی‌تایمیا، افسردگی و اضطراب

متغير	ميانگين	انحراف استاندارد	نمره‌ی ملاك	تشخيص	فرآيندي	درصد
آلسکسی‌تایمیا	۶۰/۰۶	۱۰/۲۸	۶۰ به بالا	آلسکسی‌تایمیا با شدت زیاد	۴۱	۵۰/۶
	۵۰/۵۹	۴/۴۶	۵۳-۵۹	آلسکسی‌تایمیا با شدت متوسط	۲۱	۲۶
	۱۰/۴۰	۴/۶۹	۵۲ به پاين	آلسکسی‌تایمیا با شدت کم	۱۹	۲۳/۴
افسردگي	۶۰/۰۶	۱۰/۴۰	۱۱ به بالا	اختلال افسردگی	۳۵	۴۳/۲
	۴/۴۶	۴/۶۹	۸-۱۰	بینایی (علایم افسردگی)	۲۷	۳۳/۳
اضطراب	۱۲/۷۹	۱۲/۷۹	۰-۷	طبیعی	۱۹	۲۳/۴۵
	۱۰/۴۰	۱۰/۴۰	۱۱ به بالا	اختلال اضطرابی	۵۹	۷۲/۸
	۴/۶۹	۴/۶۹	۸-۱۰	بینایی (علایم اضطرابی)	۱۰	۱۲/۳۵
	-۰/۱۱۶	-۰/۱۱۶	۰-۷	طبیعی	۱۲	۱۴/۸

احساسات با افسردگی و اضطراب همبستگی مثبت و معنی‌داری وجود دارد (به ترتیب $P=0/001$ و $P=0/014$). در حالی که همبستگی بین بعد تمرکز بر تجارب بیرونی با افسردگی و اضطراب معنی‌دار نبود ($P=0/96$). (جدول ۲).

در جدول (۲) نتایج ضرایب همبستگی پیرسون بین آلسکسی‌تایمیا و ابعاد آن با افسردگی و اضطراب ارایه شده است. همان‌طور که در این جدول مشاهده می‌شود، بین آلسکسی‌تایمیا و دو بعد دشواری در شناسایی احساسات و دشواری در توصیف

جدول ۲- نتایج ضرایب همبستگی پیرسون بین آلسکسی‌تایمیا و ابعاد آن با افسردگی و اضطراب

متغيرها	مقدار همبستگي (۲)	سطح معنی داري	مقدار همبستگي (۱)	اضطراب	افسردگي
آلسکسی‌تایمیا	-۰/۳۶	۰/۰۰۱	-۰/۳۹	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱
دشواری در شناسایی احساسات	-۰/۴۱	۰/۰۰۱	-۰/۳۵	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱
دشواری در توصیف احساسات	-۰/۳۰	۰/۰۰۶	-۰/۲۷	۰/۰۰۴	۰/۰۱۴
تمرکز بر تجارب بیرونی	-۰/۱۱۶	-۰/۳۰	-۰/۰۰۵	-۰/۹۶	-۰/۰۰۱

می‌دهند که آلکسی‌تایمیا و ابعاد آن نمی‌توانند تغییرات مربوط به افسردگی و اضطراب را به صورت معنی‌دار پیش‌بینی کنند (جدول ۳ و ۴).

جهت بررسی ارتباط دقیق‌تر و نقش پیش‌بینی کنندگی ویژگی آلکسی‌تایمیا و ابعاد آن بر افسردگی و اضطراب، رگرسیون همزمان انجام شد. نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل رگرسیون در جداول (۳) و (۴) ارایه شده است. ضرایب رگرسیون نشان

جدول ۳- نتایج شاخص‌های آماری رگرسیون آلکسی‌تایمیا و ابعاد آن بر افسردگی

متغیرها	خطای معیار	ضریب رگرسیون	ارزش t	سطح معنی‌داری
آلکسی‌تایمیا	۰/۰۸	۰/۰۴	۰/۲۴	۰/۸۱
دشواری در شناسایی احساسات	۰/۱۳	۰/۲۹	۱/۶۸	۰/۱۰
دشواری در توصیف احساسات	۰/۱۲	۰/۱۵	۱/۱۹	۰/۲۴
تمرکز بر تجارب بیرونی	۰/۰۸	-۰/۱۱	-۱/۰۲	۰/۳۰

جدول ۴- نتایج شاخص‌های آماری رگرسیون آلکسی‌تایمیا و ابعاد آن بر اضطراب

متغیرها	خطای معیار	ضریب رگرسیون	ارزش t	سطح معنی‌داری
آلکسی‌تایمیا	۰/۰۹	۰/۲۶	۱/۳۶	۰/۱۸
دشواری در شناسایی احساسات	۰/۱۳	۰/۱۲	۰/۶۶	۰/۵۱
دشواری در توصیف احساسات	۰/۱۴	۰/۰۷	۰/۵۳	۰/۶۰
تمرکز بر تجارب بیرونی	۰/۰۹	۰/۰۰۷	۰/۰۶	۰/۹۵

برای مثال، ساریچاروی^۱ نشان داد که وقتی عالیم افسردگی افزایش می‌یابند، اشخاص در شناخت احساسات خود دچار مشکل شده و قادر به در میان گذاشتن احساسات خود با دیگران نیستند. به عبارت دیگر، نشان داده شد که افسردگی با دو بعد دشواری در شناسایی احساسات و دشواری در توصیف احساسات در ارتباط می‌باشد (۱۴). هم‌چنین، یافته‌های این مطالعه با نتایج به دست آمده از پژوهش‌های انجام شده در رابطه با اضطراب همسو است. نتایج نشان دادند که ارتباط مثبتی بین اضطراب و هر دو بعد دشواری در تشخیص و شناسایی احساسات و دشواری در توصیف احساسات وجود دارد (۲۹، ۲۲، ۱۰). در تبیین این مسئله چنین می‌توان استدلال کرد که آلکسی‌تایمیا یک ویژگی شناختی عاطفی است و فرد مبتلا به آن در تنظیم و فهم هیجان‌های خود ناتوان است. زمانی که اطلاعات هیجانی نتوانند در فرآیند پردازش شناختی، ادراک و ارزش‌یابی گردند، افراد از نظر عاطفی و شناختی

بحث و نتیجه‌گیری در حال حاضر مفهوم آلکسی‌تایمیا به معنی ناتوانی نسبی در استفاده از کلام برای درک حالت‌های عاطفی خود و دیگران است. در ابتلا به آلکسی‌تایمیا اشخاص نمی‌توانند از توانایی خود در به کارگیری کلام برای تنظیم و تعديل عواطف استفاده کنند و متأسفانه این ویژگی در جامعه گسترش پیدا کرده است (۲۸). در پژوهش حاضر ارتباط و توانایی پیش‌بینی آلکسی‌تایمیا و ابعاد آن در تغییرات مربوط به افسردگی و اضطراب مورد بررسی قرار گرفت.

نتایج این پژوهش نشان داد که بین آلکسی‌تایمیا و دو بعد دشواری در شناسایی احساسات و دشواری در توصیف احساسات با افسردگی و اضطراب در بیماران روان‌پزشکی رابطه‌ی مثبت و معنی‌داری وجود دارد، یعنی با افزایش میزان آلکسی‌تایمیا و دو بعد آن، میزان افسردگی و اضطراب در این بیماران افزایش می‌یابد. نتایج این مطالعه با یافته‌های تحقیقات قبلی در رابطه با افسردگی مطابقت دارد (۲۹، ۱۶، ۱۴، ۱۰، ۹).

^۱Saarijarvi

جنبه‌های خودانتقادی افسردگی به خصوص موارد مرتبط با دشواری در شناسایی و بیان احساسات می‌توانند شدت آلکسی‌تایمیا را افزایش دهند (۱۴). بخش دیگر یافته‌ها نشان داد که با وجود ارتباط بین آلکسی‌تایمیا و دو بعد دشواری در شناسایی احساسات و دشواری در توصیف احساسات با افسردگی و اضطراب، این ویژگی و مولفه‌های آن قادر به پیش‌بینی تغییرات مربوط به افسردگی و اضطراب نیستند و در این پژوهش بین آلکسی‌تایمیا و ابعاد آن با افسردگی و اضطراب، رابطه‌ی علت و معلولی وجود نداشته و تنها آلکسی‌تایمیا و ابعاد آن شدت افسردگی و اضطراب را افزایش می‌دهند. بر اساس نتایج برخی تحقیقات، تنها شدت افسردگی به‌طور قابل ملاحظه‌ای با آلکسی‌تایمیا در ارتباط است و همبستگی مثبتی بین میزان آلکسی‌تایمیا و شدت افسردگی وجود دارد (۲۱، ۱۹، ۹). هنکالامپی^۱ و همکاران نشان دادند که خود بیماری افسردگی با آلکسی‌تایمیا همبستگی ندارد ولی شدت افسردگی چه در مبتلایان به اختلال افسردگی و چه در افراد عادی احتمال ابتلا به آلکسی‌تایمیا را افزایش می‌دهد. این نتایج تایید‌کننده‌ی این نظر است که آلکسی‌تایمیا می‌تواند یک پدیده‌ی وابسته به حالت باشد و اگرچه افسردگی و آلکسی‌تایمیا با هم همبستگی دارند اما دو مفهوم جدا و مستقل بوده و ارتباط علی بین آلکسی‌تایمیا و خلق افسرده وجود ندارد (۱۷-۱۹).

البته این یافته با نتایج برخی مطالعات دیگر مطابقت ندارد (۱۳، ۱۵، ۳۰)، به عنوان مثال بشارت نشان داد که نارسایی هیجانی و زیرمقیاس دشواری در شناسایی احساسات می‌توانند تغییرات مربوط به اضطراب و افسردگی را پیش‌بینی کنند و زیرمقیاس تفکر عینی (بیرونی) تغییرات مربوط به اضطراب را به طور معنی‌دار پیش‌بینی می‌نماید (۳۰). در مطالعه‌ای دیگر بر روی آلکسی‌تایمیا و افسردگی نشان داده شد که بعد دشواری در شناسایی احساسات و افرقان آن از حس‌های بدنبی به تنها بی بهتر می‌تواند مفهوم آلکسی‌تایمیا را نسبت به موقعی که با ابعاد خیال‌پردازی و تفکر بیرونی همراه می‌شود، نشان دهد (۱۵). ماتن و جنکاز هم نشان دادند

دچار آشتفتگی و درماندگی شده و این ناتوانی می‌تواند سازمان عواطف و شناخت‌های آنان را مختل سازد (۴). این افراد به دلیل عدم آگاهی هیجانی و ناتوانی در پردازش شناختی احساسات خود، معمولاً قادر به شناسایی، درک و یا توصیف هیجان‌های خویش نیستند و توانایی محدودی در سازگاری با شرایط تنش‌زا دارند. یکی از روش‌های کنترل تنش خصوصاً در مورد هیجان‌های منفی، تخلیه و بیان هیجان ناشی از تنش است. در صورتی که این هیجان‌ها تخلیه نگردند و فرد نتواند احساسات منفی خود را به صورت کلامی بیان کند، جزء روان‌شنختی سیستم‌های ابراز هیجان و پریشانی روانی از جمله افسردگی و اضطراب افزایش می‌یابد. افرادی که توانایی شناخت احساسات خود را دارند و حالت‌های هیجانی خود را به گونه‌ی موثری ابراز می‌کنند، بهتر می‌توانند با مشکلات زندگی روبرو شوند و در سازگاری با محیط و دیگران موفق‌ترند که در نتیجه، این افراد از سلامت روانی بیشتری برخوردار خواهند بود (۱۳).

معمولًا برانگیختگی هیجانی با برانگیختگی فیزیولوژیک همراه است. علایم جسمی مثل خستگی، درد قفسه‌ی سینه، ناراحتی شکم و سرگیجه جزء معیارهای تشخیصی اختلال‌های اضطرابی و افسردگی می‌باشند. بر این اساس، افراد مضطرب برای کنترل احساس ترسی که به خاطر واکنش‌های جسمی ناشی از اضطراب ایجاد می‌شود، تجارت هیجانی خود را محدود نموده و از ابراز پاسخ‌های هیجانی خودداری می‌کنند. مشخص شده است که افراد مبتلا به اختلال هراس به علت ترس از احساس‌های جسمی شدید، تجارت هیجانی خود را مهار کرده و خصوصیات آلکسی‌تایمیا را نشان می‌دهند (۱۳). آن‌ها از این کار به عنوان یک ساز و کار دفاعی بهره می‌گیرند. این موضوع نشان دهنده‌ی آن است که آلکسی‌تایمیا با اجتناب هیجانی در ارتباط است. از طرفی، افراد دارای علایم جسمی معمولاً در مورد علایم، ماهیت و علت آن‌ها و نیز تجربه‌ی علایم اضطرابی نگران هستند و ناراحتی ناشی از علایم جسمی در طول زمان می‌تواند به احساس نومیدی و درماندگی و در نتیجه به افزایش علایم افسردگی منجر گردد. هم‌چنین،

^۱Honkalampi

HADS بیشتر بر روی علایم روان‌شناختی تاکید دارند، در حالی که بیماران آلسی‌تایمیا معمولاً در زمینه‌ی شناخت خصایص روان‌شناختی خود، ضعیف می‌باشند. بنا بر این شاید استفاده از پرسشنامه‌هایی که بر روی جنبه‌های جسمانی افسردگی و اضطراب تاکید می‌کنند و یا حداقل به صورت برابر علایم جسمی و روانی را مطرح می‌نمایند، بهتر بتوانند این رابطه را نمایش دهنند. هم‌چنین، احتمالاً متغیرهای مداخله‌گری وجود داشته‌اند که نقش عمدہ‌ای در رابطه آلسی‌تایمیا با افسردگی و اضطراب ایفا می‌کنند، زیرا آلسی‌تایمیا با رفتارهایی مانند سوء مصرف مواد، مصرف قهوه و سیگار، سوء تغذیه، شیوه‌ی زندگی بدون تحرک، کم‌خوابی و ... در ارتباط است که این موارد در این پژوهش کنترل نگردیده‌اند.

در مجموع یافته‌های این پژوهش بر وجود رابطه‌ی بین آلسی‌تایمیا و ابعاد آن با افسردگی و اضطراب تاکید دارند و می‌توان نتیجه گرفت که آلسی‌تایمیا با شاخص‌های آسیب‌پذیری روان‌شناختی در ارتباط است. اما از آنجایی که نتیجه‌گیری علت و معلولی با مشکل مواجه است، پیشنهاد می‌گردد مطالعه‌ای به روش طولی برای تعیین نقش آلسی‌تایمیا در آسیب‌شناختی روانی صورت گیرد.

محدودیت‌های این پژوهش عبارت بودند از: عدم امکان کنترل رفتارهای همراه با آلسی‌تایمیا که می‌توانند رابطه‌ی آلسی‌تایمیا با افسردگی و اضطراب را تحت تاثیر قرار دهند. به دلیل محدودیت جامعه‌ی آماری، در تعیین نتایج حاصل از این پژوهش به سایر بیماران باید احتیاط نمود.

که در آلسی‌تایمیا تنها بعد دشواری در توصیف احساسات، پیش‌بینی کننده‌ی علایم افسردگی است؛ درحالی که هر دو بعد دشواری در شناسایی و توصیف احساسات پیش‌بینی کننده‌ی علایم اضطرابی هستند (۱۳).

تمام پژوهش‌های انجام شده در مورد ارتباط آلسی‌تایمیا و ابعاد آن با افسردگی و اضطراب بر وجود رابطه بین این متغیرها تاکید دارند، اما بین یافته‌های بدست آمده در رابطه با توانایی پیش‌بینی کننده‌ی آلسی‌تایمیا و به خصوص ابعاد آن در تغییرات مربوط به افسردگی و اضطراب همسانی وجود ندارد و هنوز نتیجه‌ی نسبتاً مشابهی که بیان کننده‌ی یک نتیجه‌گیری کلی در مورد توانایی پیش‌بینی آلسی‌تایمیا و مولفه‌های آن در مورد شاخص‌های روان‌شناختی و وجود یک رابطه‌ی علی‌بین آن‌ها باشد، وجود ندارد. شرایط گروه نمونه‌ی پژوهش می‌تواند یکی از علل ناهم‌سویی یافته‌های پژوهش‌های مختلف با این پژوهش باشد. هم‌چنین این امکان مطرح است که بیماران با وجود توضیح لازم، سوال‌های پرسشنامه‌ها به خصوص پرسشنامه‌ی آلسی‌تایمیا را به خوبی درک نکرده باشند. تبیین احتمالی دیگر در مورد ناهم‌سویی‌ها این است که احتمالاً بیماران انگیزه‌ی پاسخ‌گویی به پرسشنامه‌ها را نداشته‌اند. دیگر این که معمولاً بیماران به خصوص در مرتبه‌ی اول مراجعه به روان‌پزشک، تمام علایم و جنبه‌های شخصیتی خود را بیان نکرده و برای جلوگیری از برچسب خوردن مقاومت نشان می‌دهند. این موضوع می‌تواند دقت و درستی پاسخ‌ها را تحت تاثیر قرار دهد. مطلب دیگر این است که سوال‌های مربوط به پرسشنامه‌ی

References

- Shahgholian M, Moradi A, Kafi SM. [Relation of alexithymia with emotional expression styles and general health in students]. Iranian journal of psychiatry and clinical psychology 2007; 13(3): 238-248. (Persian)
- Madadi AA, Ghaeli P. Effect of floxitin on alexithymia in patient with major depression disorder. [cited 2002 May 24, 25]. Available from: <http://www.iranpa.org/second congress of clinical psychology.htm>
- From Wikipedia, the free encyclopedia. Alexithymia. [cited 2007 Dec 01]. Available from: <http://en.wikipedia.org/wiki/Alexithymia>
- Beshart MA. [Relation of alexithymia with ego defense styles]. Journal of fundamentals of mental health 2008; 10(3): 181-90. (Persian)

5. Martinez-Sanchez F, Ato-Garcia M, Ortiz-Soria B. Alexithymia-state or trait? Span J Psychol 2003; 6(1): 51-9.
6. Picardi A, Toni A, Carropo E. Stability of alexithymia and its relationship with the big five factors, temperament, character, and attachment style. Psychother Psychosom 2005; 74: 371-8.
7. Haviland MG, Shaw DG, Cummings MA, MacMurray JP. Validation of Toronto alexithymia scale in substance abusers. Psychother Psychosom 1988; 50(3): 81-7.
8. Honkalampi K, Hintikka J, Saarinen P, Lehtonen J, Viinamaki H. Is alexithymia a permanent feature in depressed outpatients? Results from a 6-month follow-up study. Psychother Psychosom 2000; 69(6): 303-8.
9. Saarijarvi S, Salminen JK, Toikka T. Temporal Stability of alexithymia over a five-year period in Outpatients with Major Depression. Psychother Psychosom 2006; 75(2): 107-112.
10. Hendryx MS, Haviland MG, Shaw DG. Dimensions of alexithymia and their relationships to anxiety and depression. J Pers Assess 1991; 56: 227-37.
11. Lumley MA, Neely LC, Burger AJ. The assessment of alexithymia in medical settings: Implications for understanding and treating health problems. J Pers Assess 2007; 89(3): 230-46.
12. Bagby RM, Parker JDA, Taylor GJ. The twenty-item Toronto alexithymia scale-I. Item selection and cross-validation of the factor structure. J Psychosom Res 1994; 38: 23-32.
13. Motan I, Gencoz T. The relationship between the dimensions of alexithymia and the intensity of depression and anxiety. Turk J Psychiatry 2007; 18(4): 333-43.
14. Saarijarvi S, Salminen JK, Toikka TB. Alexithymia and depression: A 1-year follow-up study in outpatients with major depression. J Psychosom Res 2001; 51(6): 729-33.
15. Haviland MG, Shaw DG, Cummings MA. Alexithymia: Subscales and relationship to depression. Psychother Psychosom 1988; 50: 164-70.
16. Haviland MG, MacMurray JP, Cummings MA. The relationship between alexithymia and depressive symptoms in a sample of newly abstinent alcoholic inpatients. Psychother Psychosom 1988b; 49: 37-40.
17. Honkalampi K, Saarinen P, Hintikka J. Factors associated with alexithymia in patients suffering from depression. Psychother Psychosom 1999; 68: 270-5.
18. Honkalampi K, Hintikka J, Tanskanen A. Depression is strongly associated with alexithymia in the general population. J Psychosom Res 2000; 48: 99-104.
19. Honkalampi K, Psych L, Hintikka J, Laukkanen E, Lehtonen J, Viinamaki H. Alexithymia and depression: A prospective study of patients with major depressive disorder. Psychosomatics 2001; 42: 229-34.
20. Hintikka J, Honkalampi K, Lehtonen J, Viinamaki H. Are alexithymia and depression distinct or overlapping constructs?: A study in a general population. Compr Psychiatry 2001; 42(3): 234-9.
21. Bankier B, Aigner M, Bach M. Alexithymia in DSM-IV disorder. Psychosomatics 2001; 42: 235-40.
22. Berthoz S, Consoli S, Perez-Diaz F, Jouvent R. Alexithymia and anxiety: Compounded relationships? A psychometric study. Eur Psychiatry 1999; 14: 372-8.
23. Cox BJ, Swinson RP, Shulman ID, Bourdeau D. Alexithymia in panic disorder and social phobia. Compr Psychiatry. 1995; 36(3):195-8.
24. Devine H, Stewart SH, Watt MC. Relations between anxiety sensitivity and dimensions of alexithymia in a young adult sample. J Psychosom Res 1999; 47: 145-58.
25. Muller J, Alpers GW, Reim N, Sub H. Abnormal attentional bias in alexithymia. J Psychosom Res 2004; 56: 581-673.
26. Besharat M. Psychometric characteristics of Persian version of the Toronto alexithymia scale-20 in clinical and non-clinical samples. IJMS 2008; 33(1): 1-6.
27. Montazeri A, Vahdaninia M, Ebrahimi M, Jarvandi S. The hospital anxiety and depression scale (HADS): Translation and validation study of the Iranian version. Health Qual Life Outcomes 2003; 1: 14.

28. Griffith JL. Book review: Disorders of affect regulation: Alexithymia in medical and psychiatric illness. *Psychosomatics* 1998; 39: 554-5.
29. Lundh LS, Broman JE. Alexithymia and insomnia. *Pers Individ Dif* 2006; 40(8), 1615-1624.
30. Beshart MA. [Relation of alexithymia with depression, anxiety, psychological helplessness and well being]. *Journal of psychology of Tabriz University* 2008; 10(3): 17-40. (Persian)

